

Nr 102.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ytterligare bidrag för budgetåret 1940/41 till nedbringande i vissa fall av avgifterna till ljus- och vedkassan vid allmänna läroverk; given Stockholms slott den 21 februari 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gösta Bagge.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 februari 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Bagge, anför härefter följande:

Enligt § 217, mom. 1 gällande läroverksstadga skall varje allmänt läroverk äga en ljus- och vedkassa, av vilken skola bestridas vissa angivna utgifter vid läroverket. Denna kassas inkomster utgöras, bland annat, av en terminsavgift, som av lokalstyrelsen på rektors förslag fastställs i mån av behov till lika belopp för varje lärjunge, dock att beloppet icke utan skolöverstyrelsens medgivande må sättas högre än till 25 kronor. Jämlikt § 220 samma stadga kan medgivas nedsättning i eller befrielse från denna avgift. För de avgifter, som på grund av befrielse eller nedsättning sålunda frångå vederbörande läroverks ljus- och vedkassa, äger läroverket åtnjuta ersättning av statsmedel.

Enligt Kungl. Maj:ts cirkulär den 12 maj 1933 angående statsbidrag till de allmänna läroverkens ljus- och vedkassor skall läroverks ansökan om

sådan ersättning innehålla uppgift bland annat om den summa, som anses erforderlig för att avgiften till dess ljus- och vedkassa ej skall behöva uppbäras med högre belopp än 25 kronor för varje närvarande lärjunge. Den del av terminsavgiften, som icke överstiger 25 kronor, skall tagas till uppbörd i vederbörlig tid och ordning, medan återstoden, i den mån den icke täckes av statsbidrag, skall uppbäras först sedan Kungl. Maj:ts beslut i anledning av ansökningen blivit känt. Hittills har statsbidrag alltid beviljats i sådan utsträckning, att terminsavgiften kunnat begränsas till 25 kronor.

I riksstaten för innevarande budgetår har till Allmänna läroverken: Bidrag till ljus- och vedkassorna m. m. uppförts ett förslagsanslag av 480,000 kronor, därav högst 20,000 kronor må, efter Kungl. Maj:ts beprövande, användas såsom bidrag till nedbringande för samtliga lärjungar av avgifterna till nämnda kassor i sådana fall, då berörda avgifter kunna anses alltför tyngande.

Skolöverstyrelsen har till Kungl. Maj:t överlämnat ansökningar om bidrag i sistberörda avseende till åtskilliga läroverk för höstterminen 1940 och vårterminen 1941.

De begärda statsbidragsbeloppen syntes överstyrelsen vara väl motive-
rade och behövliga, därest icke terminsavgifterna skulle sättas till högre belopp än 25 kronor. Överstyrelsen hade särskilt inriktat sig på att undersöka, huruvida de olika läroverkens byggnadsfonder lämpligen kunde anlitas för att helt eller delvis bestrida de mycket stora kostnader det här gällde. Från rektorsämbetena vid de berörda läroverken hade överstyrelsen därför infortrat uppgift om byggnadsfondens behållning den 31 december 1940 samt om (beräknade) inkomster och utgifter under budgetåret 1940/41. Med ledning av dessa uppgifter hade överstyrelsen i vidstående tabell över samtliga ansökningar från höstterminen 1940 och vårterminen 1941 angivit, vilket belopp som enligt överstyrelsens mening torde i varje särskilt fall kunna bestridas ur respektive läroverks byggnadsfond. Vid uppskattningen av de ifrågakvarande beloppens storlek hade överstyrelsen givetvis icke ansett sig böra föreslå, att byggnadsfondernas behållning helt och hållet utnyttjades, då det ju vore önskvärt, att en viss icke alltför obetydlig del av densamma reserverades för kommande behov. Enligt överstyrelsens mening torde den reserverade behållningen icke böra understiga 1,000 à 1,500 kronor.

Det totalbelopp, som enligt den tabellariska översikten torde böra utgå av statsmedel, vore 61,868 kronor 86 öre. Då det för budgetåret 1940/41 för ifrågakvarande ändamål beviljade anslaget utgjorde endast 20,000 kronor, ansåge sig överstyrelsen nödsakad att i likhet med vad som skett föregående budgetår anhålla om ytterligare anslag.

Statskontoret har i avgivet utlåtande anfört bland annat, att ämbetsverket funne det lämpligt, att riksdagens medgivande utverkades till att — utöver förutnämnda 20,000 kronor — ytterligare ett belopp, förslagsvis 25,000 kronor, av det för innevarande budgetår anvisade anslaget till All-

L ä r o v e r k	Byggnads- fondens behållning 31/12 1940	Begärt belopp till ljus- och vedkassan	Föreslås utgå ur byggnads- fonden	Rest att utgå av statsanslag
<i>Högre allmänna läroverk.</i>				
Eskilstuna	— ¹⁾	10,764: —	—	10,764: —
Hudiksvall	5,560: 30	1,830: —	1,830: —	—
Jönköping	3,812: 64	9,064: 50	2,000: —	7,064: 50
Karlstad	14,765: 44	3,565: —	3,565: —	—
Lidingö	28,9 03: 07	3,071: —	3,071: —	—
Malmö: högre allmänna lärov. för flickor	28,121: 11	4,550: —	4,550: —	—
Skövde	223: 31	5,148: —	—	5,148: —
Stockholm: högre allmänna lärov. för gossar å Södermalm	— ¹⁾	5,511: —	—	5,511: —
Stockholm: högre allmänna läroverket å Kungsholmen	— ¹⁾	3,825: —	—	3,825: —
Strängnäs	437: 13	6,678: —	—	6,678: —
Södertälje	7,480: 46 ²⁾	4,800: —	4,800: —	—
Västervik	10,113: 62 ³⁾	1,309: 50	1,000: —	309: 50
Örebro: högre allmänna lärov. för flickor	8,535: 92 ⁴⁾	3,794: —	3,794: —	—
<i>Realskolor.</i>				
Arboga	2,649: 45	2,153: —	1,500: —	653: —
Filipstad	— ¹⁾	3,433: —	—	3,433: —
Hedemora	5,447: 03 ⁵⁾	5,952: 86	2,500: —	3,452: 86
Köping	1,350: 40	3,823: —	—	3,823: —
Mariestad	3,456: 85	1,021: 50	1,021: 50	—
Mora	2,674: 25	2,810: —	1,500: —	1,310: —
Norrhälje	2,451: 59	4,260: —	1,000: —	3,260: —
Nässjö	7,781: 85	2,000: —	2,000: —	—
Strömstad	511: 96	5,899: —	—	5,899: —
Tidaholm	4,604: 72	1,184: —	1,184: —	—
Vaxholm	2,780: 16	2,238: —	1,500: —	738: —
Åmål	12,102: 37	2,912: —	2,912: —	—
			39,727: 50	61,868: 86

¹⁾ Byggnadsfonden disponeras av stadskassan enligt Kungl. Maj:ts beslut.

²⁾ Därav kr. 5,976: 89 i obligationer.

³⁾ Därav enligt Kungl. Maj:ts beslut den 13 april 1939 kr. 8,000: — avsedda för reparationsarbeten.

⁴⁾ Därav kr. 5,000: — i försvarsobligationer.

⁵⁾ Därav enligt Kungl. Maj:ts beslut den 17 december 1937 kr. 1,600: — avsedda för cykelgarage.

männa läroverken: Bidrag till ljus- och vedkassorna m. m. finge efter Kungl. Maj:ts beprövande användas för ifrågavarande ändamål.

Anmärkas må, att vid den tidpunkt, då statskontoret yttrade sig, beräkningar rörande anslagsbehovet förelågo endast i fråga om höstterminen 1940 (utvisande ett medelsbehov för denna termin av sammanlagt 28,042 kronor 16 öre) och alltså icke i fråga om vårterminen 1941.

Departement-
schefen.

Därest terminsavgifterna till ljus- och vedkassan för samtliga lärjungar vid ovan angivna läroverk skola under läsåret 1940/41 kunna sänkas till samma nivå som tidigare, erfordras enligt skolöverstyrelsens beräkningar ett statsbidrag av sammanlagt 61,868 kronor 86 öre och dessutom anslag ur byggnadsfonderna med inemot 40,000 kronor. Det av riksdagen för detta ändamål under innevarande budgetår anvisade beloppet skulle härigenom överskridas med (61,868: 86 — 20,000 =) i runt tal 41,900 kronor. Då jag icke anser mig böra, i varje fall ej beträffande de under innevarande läsår förfallande terminsavgifterna, ifrågasätta någon ändrad praxis i fråga om statsbidrag till nedbringande av dessa avgifter och skolöverstyrelsens beräkningar icke givit mig anledning till erinran, anser jag mig böra förorda, att den av riksdagen maximerade delen av det för budgetåret 1940/41 anvisade förslagsanslaget till Allmänna läroverken: Bidrag till ljus- och vedkassorna m. m. må överskridas med nämnda belopp av 41,900 kronor. Riksdagens medgivande härtill torde böra inhämtas.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att av det för budgetåret 1940/41 anvisade förslagsanslaget till Allmänna läroverken: Bidrag till ljus- och vedkassorna m. m. må efter Kungl. Maj:ts beprövande användas — utöver tidigare av riksdagen för ändamålet medgivet belopp — ytterligare högst 41,900 kronor såsom bidrag till nedbringande för samtliga lärjungar av avgifterna till nämnda kassor i sådana fall, då berörda avgifter kunna anses alltför tyngande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Gösta Sandberg.